

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ В ІТАЛІЇ: ШЛЯХИ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

(представлено д.держ.упр. Шпак Ю.В.)

Італія – держава південної Європи. Площа території даної країни становить 301 337 кілометрів квадратних. Населення складає близько 58 мільйонів осіб. Столицею Італії є Рим. Державною мовою є італійська. Грошова одиниця - євро. Дану країну можна вважати морською, адже 80% її берегів омивається морями (Лігурійським, Тірренським, Іонічним, Адріатичним і Середземним). Територія Італії поділяється на три зони: материкову (близько 1/3 площі), півострівну (Апеннінський півострів) та острівну (Сардинія, Сицилія, та кілька дрібних островів). Довжина берегової лінії становить 7600 кілометрів. На північному заході Італія межує з Францією, на півночі – зі Швейцарією та Австрією, а на північному сході – зі Словенією. У межах Італії існують дві анклавні держави – Ватикан і Сан-Марино. Завдяки розміщенню Італії в центрі Середземноморського басейну, у неї добре розвинуті зв'язки із країнами Близького Сходу й Північної Африки.

Італія – густонаселена країна, в якій близько 94 % населення - це італійці.[1] Церква в Італії відділена від держави, але не зважаючи на це активно втручається в політику країни та має вплив на населення. У західній частині Рима один квартал займає держава Ватикан – теократична монархія, на чолі з Папою Римським, який є головою всієї Католицької церкви.

Країна складається із 20 регіонів, близько 110 провінцій, 8092 комун та 15 міст із статусом метрополій. Нині найбільшими містами-метрополіями є Рим, Флоренція, Мілан, Палермо, Болонья, Неаполь, Турин, Катанія, Генуя, Мессіна, Кальярі, Венеція, Барі, Трієст, Реджо-ді-Калабрія.

Конституція Італійської Республіки була ухвалена в грудні 1947 року та набула чинності 1 січня 1948 року. За державно-територіальним устроєм Італія унітарна держава. За змістом правління – конституційна. За найбільш впливовим суб'єктом державної влади - парламентська. За формою правління – республіка.

Главою держави є Президент Республіки. Строк його повноважень – сім років. За конституцією Президент символізує національну єдність країни, проте має небагато реальних повноважень, усі президентські акти мають бути контрасигновані відповідальними членами Уряду. Виборний двопалатний Парламент складається з Палати Депутатів (630 членів) і Сенату Республіки (315 членів). Законодавча функція належить їм обом.[2]

Історія Італії значно вплинула на культуру та соціальний розвиток Європи та світу в цілому. Саме з цієї країни почалось зародження багатьох цивілізацій. Наприклад, римська цивілізація, яка зі своєю імперією завоювала більшу частину Європи, північної Африки, та Середземного моря. В результаті падіння Західно-римської імперії, територія півострова ділилась між різними

правителями, що воювали один з одним, зазнавала набігів іноземців. З комун утворювалися князівства та держави, які ділили між собою італійські землі. Сучасна Італія як держава почала існувати 17 березня 1861 року за короля Віктора-Еммануїла II після об'єднання півострівних держав та двох головних островів. В липні 1871 року Рим став столицею Об'єднаної Італії.[2]

Італія являється розвиненою індустриально-аграрною країною. Вона входить у четвірку країн-виробників сталі, феросплавів, електроенергії, цементу та інших видів продукції важкої індустрії.

До промислового експорту країни належить: сталь, автомобілі, судна, побутова електротехніка, конторське обладнання, тканини, одяг, взуття, пластмасові вироби і меблі. Вивіз і ввіз сталі та автомобілів майже однакові, але як експортер і, відповідно, виробник побутової електротехніки, одягу і взуття Італія займає провідні позиції в Західній Європі.

У сільському господарстві Італії домінує рослинництво. Овочів тут вирощують більше ніж у Великобританії, Франції та Німеччині разом узятих.

Італія є великим виробником і експортером томатів, груш і персиків, апельсинів, лимонів, оливок, винограду й вина.

Італія є важливим виробником зерна. Вирощують пшеницю, кукурудзу, ячмінь і рис. Значні площі зайняті під цукровими буряками і картоплею.

В останні роки все більшого значення набуває галузь тваринництва: розводять велику рогату худобу, свиней, овець, кіз, птицю. Італія є значним виробником м'яса й сиру.

Транспорт Італії є розвиненим і комплексним. Найбільше значення мають автомобільний, залізничний, трубопровідний і морський. Італія має великий морський флот, а її авіакомпанія "Аліталія" – одна з найбільших у світі. Головними вузлами внутрішніх і міжнародних сполучень є Рим і Мілан.[2]

Про необхідність реформування конституції і державних інститутів говориться ще з 1992 р., проте реорганізація державно-політичної системи поки не проведена. Це означає, що перехід від Першої до Другої республіки ще не завершений, і країна фактично продовжує жити за старою конституцією.[3]

Формально кожен працюючий у державному секторі, міг би визнаватися державними службовцями, насправді ж проводиться досить чітке розмежування між працівниками державних підприємств та представниками. Правове положення останніх регулюється спеціальними нормативними актами. Зокрема, у Конституції сказано, що державними службовцями являються працюючі у системі державної адміністрації. Конституція є основним актом, що визначає роль і місце державних службовців у системі адміністративно-правових інститутів.

У законі «Про державну службу» від 29 березня 1983 року вказані такі якості, якими повинен володіти державний службовець: вірність нації, здійснення своїх можливостей неупереджено і лише у загальних інтересах, дотримання службової таємниці та підпорядкованості. До службовців та його керівників, які нехтують своїми обов'язками, можуть застосовуватися дисциплінарні санкції. У той же час державні службовці мають право на збереження свого робочого місця та просування по кар'єрних сходах.

Конституцією закріплено однакове право для громадян будь якої статі на однакових рівнях вступати на державну службу і обіймати виборні посади. Конституція допускає обмеження права приналежності до політичних партій суддів, кадрових військових, посадових осіб і агентів поліції, дипломатів і закордонних консульських представників.[4]

У Італії існує добре налагоджений і відрегульований державний і адміністративний апарат, що функціонує, зазвичай, незалежно зі зміною влади.

Державні службовці діляться на постійних (кадрових), що у загальній кількості службовців приблизно становлять три чверті, і непостійних (службовців за згодою), що складають одну чверть працівників державного апарату. Заміна посад державних службовців може відбуватися двома шляхами: на розсуд адміністрації, або внаслідок конкурсів, у яких вивчаються документи кандидатів, проводяться співбесіди та іспити.

У кожному міністерстві функціонує Адміністративна рада. Ця колегія, скликається не рідше одного разу на місяць та вирішує питання кадрів і структурних штатів по управлінню, приймає рішення з конкурсного відбору на вакантні посади. Рішення ухвалюються більшістю голосів.

Для визначення зарплати за посадою в бюджетних установах діє докладна тарифікація (60 тарифних розрядів. У основі тарифікації лежить сукупність цілого ряду умов: потреба у спеціальних знаннях, необхідність тривалого вдосконалення на цій роботі, державна важливість посади, ступінь його відповідальності держави і т. д. З урахуванням вислуги років у службовців кожні два роки збільшуються додаткові виплати, починаючи з 8%. Пенсія за вислугу років виплачується після досягнення 60 років. Державний службовець не має права отримувати інші доходи, крім зарплатні на установі. Сумісництво, в більшості випадків, не дозволяється. При раді міністрів створено спеціальний департамент державної діяльності, який веде реєстр службовців державних та міжнародних організацій, координує управлінську діяльність й контролює її ефективність.

Загальноприйняті норми з підготовки управлінського апарату Італії на разі лише складаються. Більшість вищих державних службовців готують університети, особливо - юридичні факультети. Взагалі кожна відомча адміністрація прагне готувати власні кадри: зазвичай ті, кого спеціально готують до роботи у адміністративному апараті, набувають статусу стажистів державної служби.

В Італії після свого призначення чиновник має пройти професійну підготовку, за умови попередньої наявності диплому. У зв'язку з цим у вищих навчальних закладах почали виникати факультети післяуніверситетської підготовки управлінського персоналу. Вдосконалення кадрів та підвищення їх професійної кваліфікації відбувається на курсах, організованих Вищою школою управління, навчання в якій триває 2-3 роки. Головні предмети - політичні та адміністративні науки. Значну частину навчального процесу складає вивчення закордонного досвіду, ознайомлення з управлінськими проблемами і методами їх розв'язання з допомогою останніх досягнень науково-технічного прогресу.[4]

Система механізмів боротьби з корупцією в Італії є надзвичайно ефективною, адже в процесі вирішення даної проблеми проявляється тісна

взаємодія державних установ та громадських організацій. Парламентом даної країни була заснована спеціальна Генеральна Рада по боротьбі з організованою злочинністю. Також в Італії функціонують окружні управління в боротьбі з організованою злочинністю та мафією та Державне управління з боротьби з мафією. До завдань цього органу належить: розробка стратегії боротьби з організованою злочинністю; раціоналізація ресурсів і коштів виділених для організації боротьби зі злочинністю, а також періодична перевірка досягнутих результатів. Вся діяльність являється відкритою для політичних партій, об'єднань громадян, засобів масової інформації. В Італії з трьох гілок влади, найголовнішою в системі механізмів боротьби з корупцією є судова система. Конституція Італії надає Верховній раді суддів виключні права на заохочення та покарання суддів. Дві третини членів Ради обирають судді, а одну третину – політичні партії.

В даній країні відмовляються визнавати необхідність розсуду в розслідуванні та встановлено обов'язкового провадження в усіх справах. Не розслідування злочину – також злочин. Політики не можуть блокувати суддівські розслідування, навіть тоді коли воно стосується вищих урядовців. Для прикладу можна згадати суд над великою кількістю вищих посадових осіб Італії: прем'єр міністрами Андреотті, Краксі, Берлусконі.

Список використаних літературних джерел:

1. Географічне положення Італії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.novageografia.com/vogels-546-2.html>.
2. Країнознавство теорія та практика / М. П.Мальська, Н. В. Антонюк, Ю. С. Занько, Н.М.Ганич.
3. REPUBLIC OF ITALY Public Administration Country Profile [Електронний ресурс]. –2006. – Режим доступу до ресурсу : <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan023313.pdf>.
4. Система державного управління Італійської Республіки: досвід для України [Електронний ресурс] // Національна академія державного управління при Президентові України. – 2012. – Режим доступу до ресурсу : http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Monografiy/3289e644-3ea9-44c5-a817-e79d3c58d555.pdf.

КРИКЛЯ Тетяна Станіславівна – студентка 5 курсу Житомирського державного технологічного університету, спеціальність «Публічне управління та адміністрування».